

**ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ**  
**ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ**

**Ιανουάριος 2022**

**ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ - ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ**

- **Άρθρο 1**

Στο άρθρο αυτό περιγράφεται το αξιακό υπόβαθρο του Κώδικα, δηλαδή ποιες κατευθυντήριες και ερμηνευτικές αρχές τόν τροφοδοτούν και πώς πρέπει να οργανώνεται η εφαρμογή του.

Καταγράφεται ότι η βούληση των συντακτών του είναι, η παρεχόμενη προστασία των κρίσιμων έννομων αγαθών να κινείται στο υψηλότερο επίπεδο που ορίζουν άλλες κείμενες διατάξεις, και ότι η εφαρμογή του Κώδικα δεν περιορίζει κανένα άλλο δικαίωμα που παρέχει η έννομη τάξη.

Ο Κώδικας περιέχει γενικές διατάξεις αλλά και περιπτωσιολογία, δηλαδή ρυθμίσεις με παραδειγματική λειτουργία που καλύπτουν συχνά επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές στην καθημερινή λειτουργία του Θεάτρου. Για να εξασφαλιστεί το ορθότερο αποτέλεσμα ερμηνείας, οι δύο αυτές μέθοδοι (γενική ρήτρα και περιπτωσιολογία) πρέπει να συνδυάζονται.

- **Άρθρο 2**

Με το άρθρο αυτό ορίζεται σε ποια πρόσωπα και σε ποιες συμπεριφορές εφαρμόζεται ο Κώδικας κατά τόπο, χρόνο και υποκείμενο. Σκοπός είναι η εφαρμογή του σε όλες τις σχέσεις που περιέχουν συμπεριφορές συνδεδεμένες με τη λειτουργία του Θεάτρου. Ειδική μνεία γίνεται στην προστασία των ανηλίκων. Η ερμηνεία του άρθρου είναι ορθό να διενεργείται και σε αναφορά με τα άρθρα 20 και 25.

- **Άρθρο 3**

Στο άρθρο αυτό περιέχονται ορισμοί όρων και εννοιών που βοηθούν νομοτεχνικά την ανάγνωση του κειμένου. Οι ορισμοί βασίζονται σε κείμενες διατάξεις και εν γένει αποσκοπούν στη δεδηλωμένη πρόθεση μεγιστοποίησης της προστασίας κάθε εννόμου αγαθού.

- **Άρθρο 4**

Στο άρθρο αυτό καταγράφεται η γενική ρήτρα αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς που ελέγχεται από τον Κώδικα. Ακόμη και εάν μία πράξη δεν εμπίπτει σε ειδικότερες μορφές που περιγράφονται σε άλλα (επόμενα, κυρίως 5-12) άρθρα του Κώδικα, μπορεί να ελεγχθεί με βάση το άρθρο αυτό. Είναι, δηλαδή, μια «διάταξη-ομπρέλα» (γενική ρήτρα) που προορίζεται να καλύψει περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από τα παραδείγματα (περιπτώσιολογία) των επόμενων άρθρων.

- **Άρθρο 5**

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται πράξεις με θιγόμενο αγαθό την τιμή και την υπόληψη του προσώπου, καθώς και τα μέσα πραγμάτωσης της προσβολής. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στη δυνατότητα τέλεσης και με διαδικτυακή δραστηριότητα. Ρητά ορίζεται ότι δεν συνιστά ελεγκτέα συμπεριφορά αυτή που συνδέεται με άσκηση ανατεθειμένων από το Θέατρο υπηρεσιακών καθηκόντων. Το άρθρο αυτό δεν μπορεί έτσι να αποτελέσει βάση αμφισβήτησης, **άνευ άλλης ειδικής συνθήκης και συρρεόντων λόγων**, της υπηρεσιακής ιεραρχίας, του διδακτικού έργου ή της εσωτερικής οργάνωσης μιας παραγωγής.

- **Άρθρο 6**

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται πράξεις με θιγόμενο αγαθό την υγεία του προσώπου, γίνεται δε ιδιαίτερη μνεία σε μη ορατές ή μη άμεσα διαγνώσιμες βλάβες. Ο Κώδικας κατανοεί την υγεία ως αγαθό ευρύτερο της απλής σωματικής ακεραιότητας. Η ιατρική εξέταση ως απόδειξη επέλευσης της βλάβης αναδεικνύεται ως αναγκαίο αποδεικτικό μέσο, και μάλιστα σε αναγκαία χρονική εγγύτητα προς το ζημιογόνο γεγονός.

- **Άρθρο 7**

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται πράξεις με θιγόμενο αγαθό ειδικότερα τη γενετήσια αξιοπρέπεια και τη σεξουαλική ελευθερία. Η σύναψη ερωτικής σχέσης δεν αποτελεί καθεαυτήν αποδοκιμαζόμενη από τον Κώδικα συμπεριφορά, εκτός και αν εμπλέκει ανηλίκους. Ωστόσο, ο Κώδικας εφιστά την προσοχή στο κριτήριο της κεκαλυμμένης αθέμιτης επιρροής, που καθιστά το αποτέλεσμα απαγορευμένο. Σε μείζον, δηλαδή, κριτήριο ανάγεται το κατά πόσον γίνεται χρήση μέσων πειθούς ή

εξαναγκασμού που ο ελεγχόμενος διαθέτει εκ της εργασιακής ή άλλης σχέσης που έχει με το Θέατρο.

- **Άρθρο 8**

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται πράξεις με θιγόμενο αγαθό ειδικότερα το δικαίωμα που πηγάζει από τη συμβατική ή άλλη σχέση που έχει ο αποδέκτης της συμπεριφοράς με το Θέατρο. Προστατεύεται δηλαδή ως αυτοτελές αγαθό η κατάσταση του θιγόμενου προσώπου ως αντισυμβαλλομένου του Θεάτρου. Αυτή η προστασία δεν αποστερεί το πρόσωπο από αυτήν που τού παρέχουν άλλες διατάξεις της νομοθεσίας (π.χ. εργατικό δίκαιο).

- **Άρθρο 9**

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται πράξεις με ελατήριο την απαγορευμένη διάκριση των ανθρώπων, υπό οποιοδήποτε κριτήριο και αν αυτή εκδηλώνεται. Παρέχεται έτσι ένα γενικευμένο πλαίσιο προστασίας κατά του ρατσισμού και τυποποιείται ο βαθμός ελέγχου και αποδοκμασίας ορισμένων ειδικότερων συμπεριφορών ως αυθαίρετα διακριτικών ή μη.

- **Άρθρο 10**

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται πράξεις κατά του Θεάτρου ως νομικού προσώπου. Είναι, δηλαδή, αντιδεοντολογική και η συμπεριφορά που θίγει εκτός από φυσικά πρόσωπα, και τον ίδιο τον Οργανισμό. Για τις περιπτώσεις αυτές ο Κώδικας αναγνωρίζει ειδική αρμοδιότητα του Δ.Σ. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στη σύγκρουση συμφερόντων ως ειδική κατάσταση βλάβης του Θεάτρου (όταν δηλαδή τα συμφέροντα ενός προσώπου ως ιδιώτη αντιφάσκουν με αυτά που πρέπει να υπηρετήσει εκ της ιδιότητάς του στο Θέατρο).

- **Άρθρο 11**

Στο άρθρο αυτό δεν περιγράφονται πράξεις καθεαυτές, αλλά ειδικές αντικειμενικές και υποκειμενικές συνθήκες που βοηθούν το εξεταστικό έργο στην περίπτωση της αμφιβολίας. Η καταγραφή αυτή στηρίζεται στην πεποίθηση ότι με εντελώς διαφορετικό τρόπο κρίνονται όμοιες συμπεριφορές που εκδηλώνονται όμως υπό διαφορετικές συνθήκες ή ιδιότητες (π.χ. σχέσεις ελέγχου, διδακτική ή ιεραρχική ιδιότητα, εξεταστική κρίση κλπ). Όταν δηλαδή συντρέχουν κάποια πρόσθετα δεδομένα, μία εκ φύσεως μη αποδοκμαστέα συμπεριφορά μπορεί να καθίσταται αποδοκμαστέα.

- **Άρθρο 12**

Σε συνέχεια του προηγούμενου άρθρου 11, παρέχονται από τον Κώδικα εργαλεία αποτροπής της βλάβης ή και της αμφιβολίας για την στοιχειοθέτηση αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς. Όταν δηλαδή μία συμπεριφορά είναι αντικειμενικά δεκτική σε αντικρουόμενες ερμηνείες, συνιστάται να ακολουθούνται αυτοί οι «κανόνες ομαλότητας». Είναι έτσι οι κανόνες αυτοί εργαλεία αποτροπής (πρόληψης) της βλάβης, αλλά και εργαλεία εκ των υστέρων ερμηνείας της βούλησης των μερών. Εάν οι κανόνες αυτοί τηρήθηκαν, τεκμαίρεται ισχυρά ότι τα εμπλεκόμενα μέρη δεν απέβλεψαν σε βλάβη άλλου προσώπου.

- **Άρθρο 13**

Κάθε πράξη που εμπίπτει στο άρθρα 4-10 (υπό το φως και των άρθρων 11 και 12) είναι αντιδεοντολογική και, ως τέτοια, συνιστά πειθαρχικό αδίκημα. Με αυτήν την τυποποίηση όλος ο Κώδικας γίνεται αυτομάτως μέρος και του πειθαρχικού δικαίου του Οργανισμού.

- **Άρθρο 14**

Η 7μελής Επιτροπή αυτού του άρθρου (**Διαρκής Επιτροπή**) συγκροτείται για να μεριμνά για τη γενικευμένη ορθή εφαρμογή του Κώδικα. Δεν εξετάζει περιστατικά και δεν απονέμει πειθαρχικό δίκαιο. Διαφυλάσσει και περιφρουρεί την ουσία και τις διαδικασίες.

Στη σύνθεσή της αποτυπώνεται όλη η «δυναμική» του Θεάτρου ως ζώσας κοινότητας διακριτών μεν πληθυσμιακών ομάδων (εργαζομένων, καλλιτεχνών, καθηγητών, σπουδαστών, οργάνων διοίκησης), αλλά με κοινότητα αρχών, σε σχέση πλήρους ισοτιμίας. **Καθίσταται έτσι σαφές ότι η εφαρμογή του Κώδικα αποτελεί ζήτημα συλλογικής θεσμικής συναίνεσης και συλλειτουργίας και όχι άσκησης του διευθυντικού δικαιώματος.**

Η Επιτροπή επικουρείται από Νομικό Σύμβουλο.

- **Άρθρο 15**

Στο άρθρο αυτό καθιερώνεται το δικαίωμα κάθε προσώπου να αναγγείλει περιστατικό που εμπίπτει στις διατάξεις του Κώδικα και να ζητήσει τη διερεύνησή του. Το Ειδικό Πρωτόκολλο Δεοντολογίας αφιερώνεται αποκλειστικά στην έγγραφη τεκμηρίωση της εφαρμογής του Κώδικα.

- **Άρθρο 16**

Στο άρθρο αυτό οργανώνεται αναλυτικά η διαδικασία άσκησης του δικαιώματος αναγγελίας, δηλαδή ο μηχανισμός υποβολής αναφοράς. Λαμβάνονται πρόνοιες διατήρησης της ανωνυμίας του αναγγέλλοντος μέχρι και την αποσφράγιση του φακέλου που περιέχει την αναφορά του, έτσι ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση στο μηχανισμό, να αποτρέπονται αθέμιτες πιέσεις και να μην υπάρχει δισταγμός ως προς την υποβολή μιας αναφοράς. Περιέχονται επίσης ειδικές ρυθμίσεις εκπροσώπησης των ανηλίκων. Περιγράφονται, τέλος, οι προπαρασκευαστικές πράξεις για τη συγκρότηση της Εξεταστικής Επιτροπής του αναγγελλόμενου περιστατικού κατά το επόμενο άρθρο.

- **Άρθρο 17**

Στο άρθρο αυτό ορίζεται η σύνθεση της **Εξεταστικής Επιτροπής**. Η Εξεταστική Επιτροπή αυτή είναι άλλη από τη Διαρκή του άρθρου 14 και διαφέρει ανά περιστατικό (δηλαδή είναι «ad hoc» και όχι μόνιμη).

Για να διασφαλιστούν η διαφάνεια και η αμεροληψία στη λειτουργία της Εξεταστικής Επιτροπής, επιλέγεται η σύνθεσή της να είναι οριστή με θεσμικό τρόπο, αλλά όχι εκ των προτέρων ορισμένη. Επιλέγεται δηλαδή συνειδητά η ταυτότητα των μελών της να μην είναι προκαθορισμένη, αλλά να προκύπτει κάθε φορά μετά από συγκεκριμένη διαδικασία στη βάση δύο συνδυαζόμενων κριτηρίων:

α) Αφενός, του κριτηρίου των θεσμικών κατηγοριών, δηλαδή του προσδιορισμού ομάδων προσώπων (αντί ορισμένων ατόμων) από τις οποίες θα γίνει η επιλογή των μελών.

β) Αφετέρου, του κριτηρίου της τυχαιότητας, **καθώς η επιλογή από κάθε ομάδα διενεργείται με επάλληλες αλληλοεξαρτώμενες κληρώσεις**.

Με τον τρόπο αυτό, τα πρόσωπα που θα εξετάσουν συγκεκριμένο αναγγελθέν περιστατικό προκύπτουν με τρόπο απολύτως θεσμικό, που ελαχιστοποιεί όμως κάθε πιθανότητα εξωτερικής παρέμβασης στο εξεταστικό έργο της.

Ταυτόχρονα, λαμβάνεται αναλυτική πρόνοια (κυρίως, με την πρόβλεψη κωλυμάτων και ασυμβιβάστων) ώστε τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής να μην εμφανίζουν ειδική σχέση μεροληψίας (κατά τρόπο θετικό ή αρνητικό) με πρόσωπα εμπλεκόμενα στο εξεταζόμενο περιστατικό.

- **Άρθρο 18**

*Ο Κώδικας αναγνωρίζει ότι η εξέταση ενός περιστατικού είναι μία διαδικασία στην οποία οι εμπλεκόμενοι ενδέχεται να χρειαστούν επικουρία από εντολοδόχο με εξειδικευμένες γνώσεις (νομικές, ψυχολογικές, τεχνικές) για την προάσπιση των συμφερόντων τους. Στο άρθρο αυτό εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και η εφαρμογή ενός τέτοιου διορισμού.*

- **Άρθρο 19**

*Το άρθρο ορίζει τη διαδικασία εξέτασης του περιστατικού και τα διαθέσιμα στην Εξεταστική Επιτροπή αποδεικτικά και άλλα μέσα υλοποίησης. Ορίζονται κανόνες εσωτερικής λειτουργίας της Εξεταστικής Επιτροπής, εναρμονισμένοι με την ad hoc φύση και σύνθεσή της. Προτείνονται ειδικές μέθοδοι ανόρθωσης και αποκατάστασης της προσβολής που βασίζονται στην αμοιβαία κατανόηση και στη φιλική διευθέτηση και ενθαρρύνεται η προσφυγή στη διαδικασία διαμεσολάβησης ως καταστρωμένο θεσμό εναλλακτικής επίλυσης διαφορών.*

*Μετά το πέρας της διερευνητικής και διαπιστωτικής διαδικασίας, η Εξεταστική Επιτροπή συντάσσει πόρισμα. Το πόρισμα καταγράφει το διαδικαστικό ιστορικό, περιέχει αιτιολογία και τυχόν αποκλίνουσες-μειοψηφούσες απόψεις και διαβιβάζεται στο αρμόδιο για την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου όργανο του Θεάτρου. Η Επιτροπή επικουρείται από Νομικό Σύμβουλο.*

- **Άρθρο 20**

*Περιέχονται μεταβατικές διατάξεις για εκκρεμείς κατά το χρόνο έναρξης ισχύος καταστάσεις και εισάγεται ρήτρα εθελούσιας (opt-in) υπαγωγής μιας παλαιότερης διαφοράς στο πεδίο του Κώδικα. Το άρθρο πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με το άρθρο 25.*

- **Άρθρο 21**

*Προβλέπονται οι κανόνες αναθεώρησης του Κώδικα (μετά το πρώτο έτος, και ακολούθως ανά διετία) στη βάση τεκμηριωμένης έκθεσης αποτίμησης της εφαρμογής του που εκπονεί η Διαρκής Επιτροπή.*

- **Άρθρο 22**

*Ορίζεται ο μηχανισμός με βάση τον οποίον ο Κώδικας, εκτός από κείμενο εσωτερικής λειτουργίας του Οργανισμού, καθίσταται και συμβατικό δίκαιο στις σχέσεις του με τα φυσικά πρόσωπα με τα οποία συμβάλλεται. Η τήρηση του Κώδικα ανάγεται, εκτός από δεοντολογική, και σε συμβατική υποχρέωση των προσώπων αυτών.*

- **Άρθρο 23**

*Καθιερώνεται ρητά ως έργο της Διαρκούς Επιτροπής η «διάχυση» του περιεχομένου του Κώδικα σε όλη την κοινότητα του Θεάτρου.*

- **Άρθρο 24**

*Καθιερώνεται ρητά η εχεμύθεια ως αυτοτελής υποχρέωση των προσώπων που εμπλέκονται στην εφαρμογή του Κώδικα. Η παραβίαση της υποχρέωσης αυτής συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.*

- **Άρθρο 25**

*Ρυθμίζονται τεχνικές και διαδικαστικές λεπτομέρειες σχετικά με την έναρξη ισχύος του Κώδικα. Το άρθρο πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με το άρθρο 20.*

--